

Täysistunto

Maanantai 27.6.2022 klo 14.09—19.52

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain ja kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 14/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 5/2020 vp, 8/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteista. — Keskustelu, edustaja Laiho.

Keskustelu

19.14 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalakia, kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettua lakia, sähkömarkkinalakia, maakaasumarkkinalakia sekä kuluttajansuojalain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain kohtuuttomia sopimusehtoja sekä kotimyyntiä ja etämyyntiä koskevien lukujen säännöksiä sovellettaisiin myös sellaisiin kulutushyödykkeisiin koskeviin sopimuksiin, joiden nojalla kuluttaja luovuttaa elinkeinonharjoittajalle henkilötietoa. Tämä lakiesitys on erittäin tervetullut.

Olen itse tehnyt alkuvuodesta toimenpidealoitteen liittyen siihen, että puhelinmyynnin yhteydessä vaadittaisiin kirjallista vahvistusta ja haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt huomioitaisiin erityisesti. Kuluttajille ja erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville, kuten muistisairaille, vammaisille ja ikäihmisille, puhelinmyyntitilanne on usein ongelmallinen. Kuluttajan asemaa on tarpeen parantaa niin, ettei ihmisen heikentynyttä kognitiivista kykyä voida käyttää myyntitilanteessa hyväksi, ja siten, että kuluttajalla on riittävästi aikaa perehtyä äkillisesti tulleeseen yhteydenottoon ja ilman painostusta.

Kuluttajille kaupataan puhelimitse erilaisia tavaroita, vitamiineja, remontteja ja lehtiä. Sen lisäksi, että puhelinmyynti voi olla harhaanjohtavaa myyntiä, saattaa ihminen tietämättään tehdä kestotilauksen asiaan, jota ei edes tarvitse. Puhelinmyynnin toinen riski piilee siinä, että myyjän on hankala tehdä todellista kartoitusta ostajan kognitiivisesta tilanteesta. Pahimmassa tapauksessa vanhukselle on voitu myydä useita saman lehden tilauksia, jos lehtimyyjät eivät seuraa myyntejä tai saa selville asiakkaan todellista tilannetta.

Meillä Suomessa on yli 75-vuotiaita väestössämme jo runsaat puoli miljoonaa. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan heidän määränsä nousee jo lähes 800 000 henkilöön vuoteen 2030 mennessä. Tässä joukossa on muistisairaiden ohella myös runsaasti muista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 80/2022 vp

aivojen toiminnanhäiriöistä kärsiviä henkilöitä, joten koti- ja puhelinmyynnin ongelmat näyttäytyvät yhä laajemmalle joukolle lähivuosina. Iäkkäät ihmiset, kuten myös monet muut yhteiskunnan heikommassa asemassa olevat, ovat usein myös taloudellisesti heikommassa tilanteessa. Heitä on suojeltava turhilta ostopäätöksiltä ja turhalla ostamiselta, joka voi johtaa myös taloudellisiin toimeentulovaikeuksiin ja jopa ulosottoon. Myös nuoremmassa ikäryhmissä on haavoittuvassa asemassa olevia, esimerkiksi mielenterveys- ja päihdeongelmaisia tai velkaongelmista kärsiviä ihmisiä. On oikeus ja kohtuus, että ihmisillä on oikeus harkita ostopäätöstään rauhassa.

Tässä hallituksen esityksessä puhelinmyyntiin tehdään muutos niin, että kuluttaja ei tule sidotuksi sopimukseen, ellei sitä ostopäätöstä ole myös kirjallisesti tai vastaavalla tavalla hyväksytty. Tämä on todella tärkeä asia, ja uskon, että ikäihmisten tilannetta parantava. Tärkeä huomio on myös se, että todistustaakka tietojen antamista koskevien velvoitteiden täyttämistä on elinkeinonharjoittajalla.

Luonnollisesti esitys sai vastustusta myös liittyen siihen, että se kaventaa tarjousmahdollisuuksia, mutta uskon, että tämä on askel terveempään markkinointiin ja ennen kaikkea se on eduksi meidän ikääntyvälle väestölle.

Täytyy tässä samalla myös olla kiitollinen itse omien vanhempien puolesta. Kyllä on saanut huomata, minkälaista erilaista tuotetta on tullut heille ja he ovat suostuneet tilaamaan puhelinmyynnin johdosta. Ilolla odotan tämän lain täytäntöönpanoa, jotta nekin tilaukset loppuvat.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 14/2022 vp sisältyvät 1., 3. ja 5.—7. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä hallituksen esitykseen HE 14/2022 vp sisältyvien 2. ja 4. lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteiden hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.